

В. У. Азарка, А. С. Васілеўская

Беларуская МОВА

УСЕ ВІДЫ
ЛІНГВІСТЫЧНЫХ
РАЗБОРАЎ

у 3 частках
ЧАСТКА 2

Дапаможнік для вучняў устаноў
агульнай сярэдняй адукацыі

М а з ы р
«Белы Вецер»
2 0 1 5

✱ Практикаванні для замацавання ведаў ✱

УДК 811.161.3(075.3=161.1)

ББК 81.2Бей-922я2

А35

Р э ц е н з е н т ы:

кандыдат педагагічных навук, дацэнт УА «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя М. Танка» **С. І. Фацеева**;

настаўнік беларускай мовы і літаратуры СШ № 45 г. Мінска **А. С. Макаўчык**

Азарка, В. У.

А35 Усе віды лінгвістычных разбораў : у 3 ч. Ч. 2. Практыкаванні для замацавання ведаў : дапаможнік для вучняў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі / В. У. Азарка, А. С. Васілеўская. — Мазыр : Белы Вецер, 2015. — 102, [2] с.

ISBN 978-985-574-022-4 (ч. 2).

ISBN 978-985-574-017-0.

Дапаможнік змяшчае заданні, скіраваныя на фарміраванне ўменняў і навыкаў, неабходных для правядзення розных відаў лінгвістычных разбораў. Практыкаванні падабраны ў адпаведнасці з вучэбным матэрыялам, засваенне якога прадугледжана вучэбнай праграмай па беларускай мове для агульнаадукацыйных устаноў з беларускай і рускай мовамі навучання. Матэрыял выдання можа выкарыстоўвацца настаўнікамі пры рабоце з дзецьмі розных узроставых груп для самастойнай працы, на факультатыўных занятках, таксама будзе карысны для абітурыентаў.

Адрасуецца вучням, абітурыентам, настаўнікам устаноў агульнай сярэдняй адукацыі для выкарыстання па-за адукацыйным працэсам.

УДК 37.013(076.5)

ББК 74.я73

Вучэбнае выданне

АЗАРКА Вольга Уладзіміраўна

ВАСІЛЕЎСКАЯ Алена Станіславаўна

БЕЛАРУСКАЯ МОВА. УСЕ ВІДЫ ЛІНГВІСТЫЧНЫХ РАЗБОРАЎ

У 3 частках

Частка 2

Практыкаванні для замацавання ведаў

Дапаможнік для вучняў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі

Галоўны рэдактар *С. Я. Шумак*

Вядучы рэдактар *А. М. Бобер*

Мастак *К. І. Фурс*

Мастак вокладкі *К. І. Фурс*

Камп'ютарная вёрстка *А. М. Бобер*

Подпісана да друку з арыгінал-макета 12.11.2014. Фармат 60x84 1/8. Папера афсетная. Друк лічбавы. Ум. друк. арк. 12,09. Ул.-выд. арк. 6,12. Тыраж 2513 экз. Заказ 925/5740224-1.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

Пасведчанне аб дзяржаўнай гігіенічнай рэгістрацыі № 08-33-3.68371 ад 03.03.2010. Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Выдавецкі Дом «Белы Вецер». Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/35 ад 16.09.2013. 247760, г. Мазыр, вул. Савецкая, 198/4. Тэл./факс (0236) 32-51-03, 32-51-22. Філіял: 220007, г. Мінск, вул. Валадзько, 30, оф. 417. Тэл. (017) 224-66-89, 298-50-26, 298-50-27.

<http://belveter.by>. E-mail: book@belveter.by

ISBN 978-985-574-022-4 (ч. 2)

ISBN 978-985-574-017-0

© Азарка В. У., Васілеўская А. С., 2015

© Афармленне. ТАА ВД «Белы Вецер», 2015

Прадмова

Дапаможнік «Беларуская мова. Усе віды лінгвістычных разбораў» складаецца з трох частак. Другая частка «Практыкаванні для замацавання ведаў» уяўляе сабой спытак з практычнымі заданнямі.

Практыкаванні, прыведзеныя да кожнага віду разбору, накіраваны на выпрацоўку навыкаў разбору слова, словазлучэння, сказа і тэксту.

Практычныя заданні неаднолькавыя па сваім змесце і ступені цяжкасці. Некаторыя з іх акцэнтуюць увагу на самых складаных момантах, якія ўзнікаюць пры тым ці іншым відзе лінгвістычнага разбору. Асобныя заданні накіраваны на фарміраванне працы з рознымі відамі лінгвістычных слоўнікаў. Ёсць і заданні, якія патрабуюць ад вучняў эрудыцыі, дадатковай працы з навуковай літаратурай.

Пры працы з гэтай часткай дапаможніка можна параіць такую паслядоўнасць работы:

- 1) вывучыць адпаведны матэрыял, прадстаўлены ў першай частцы дапаможніка «Тэарэтычныя звесткі. Узоры разбораў. Алгарытмы правядзення разбораў»;
- 2) уважліва прачыць умову задання, паспрабаваць самастойна (або пад кіраўніцтвам настаўніка) выканаць заданне;
- 3) праверыць свой адказ у трэцяй частцы дапаможніка «Адказы да практыкаванняў і каментарыі»;
- 4) пры неабходнасці звярнуцца зноў да тэарэтычнага матэрыялу.

Змест

ПРАДМОВА	3
ФАНЕТЫЧНЫ РАЗБОР	4
АРФАГРАФІЧНЫ РАЗБОР	14
ЛЕКСІЧНЫ РАЗБОР	20
ФРАЗЕАЛАГІЧНЫ РАЗБОР	30
МАРФЕМНЫ РАЗБОР.....	36
СЛОВАЎТВАРАЛЬНЫ РАЗБОР	40
ЭТЫМАЛАГІЧНЫ РАЗБОР	46
МАРФАЛАГІЧНЫ РАЗБОР	50
Марфалагічны разбор назоўніка	50
Марфалагічны разбор прыметніка	54
Марфалагічны разбор лічэбніка	56
Марфалагічны разбор займенніка	58
Марфалагічны разбор дзеяслова і дзеяслоўных форм	61
Марфалагічны разбор прыслоўя.....	65
Марфалагічны разбор прыназоўніка.....	66
Марфалагічны разбор злучніка.....	70
Марфалагічны разбор часціцы.....	71
СІНТАКСІЧНЫ РАЗБОР	72
Сінтаксічны разбор словазлучэння	72
Сінтаксічны разбор простага сказа	77
Сінтаксічны разбор складаназлучаных сказаў	81
Сінтаксічны разбор складаназалежных сказаў	84
Сінтаксічны разбор складаных бяззлучнікавых сказаў	87
Сінтаксічны разбор складаных сказаў з рознымі відамі сувязі	89
ПУНКТУАЦЫЙНЫ РАЗБОР.....	92
СТЫЛІСТЫЧНЫ РАЗБОР.....	94
ЛІТАРАТУРА	102